

FATA MORGANA.

Eggy természeti Tünemény.

Bár melly tsúdálatos legyen-is ezen természetes Történet, bár melly bizonytalan annak Szerző-oka: de Valósága igaz. Már a' régi Írók meg-jegyzették, és írják a' mostaniak-is, hogy a' heves Nyárák' Idején, midőn a' Tenger', és a' Levegőnek febes és erős Mozgása, a' nagy Szél.vészek után megfzün, az Égen a' Tengernek Szorúlása felett, Nap' Fel-költe felé le-befzélhetetlen Látások jelennek meg.

Reggio mellett, melly egy Városa Kalabriának Olasz Országban, be-van terítve az Eg mint felséges Játék-piatz, ezer Tüneményekkel, és változó Formákkal, melyek közzül, némelleyek szörnyü Sebességgel, mozognak, némelleyek nyugofznak állandóan. Mint Semmiből, úgy lépnek-elő Tündér

Várak felséges Néző-játékúl. Dítsőséges Templomok emelkednek-fel; magas, és az Építő - mesterség' tökéletes Rendjei szerént, fel-nyújtott Ofzlopok állanak királyi Rendben.

Mély, és Bámúlásra méltó Bóltozatok, mint Tsuda - jelenések bájolják magokat a' Levegőben; A' Szem', és Látást meg-haladó Obeliskusok' nyúlnak a' nagy Magasságba'. Paloták, és egész Városok tűnnek-elő dítsőséges Tornyokkal, és felséges Kö-falakkal. . . .

Néha egész Vidékek, Erdők, Paraditso-mi-kertek festik-le magokat, eleven és terméshetes Színekkel, mellyek a' Kép-író' E-tsetjét meg-fzégyenítik. Vadak és Emberek futnak, és mozognak ezen Levegő-kertben.

Majd egy Hadi-sereg tökéletes Rendben füzve áll-elő; számtalan Sokaság, és Nép tölti-be a' Levegő' Üregét, Tsata és Ütközet követi. —

A' Színeknek le-befzélhetetlen Eleven-
sége, mint a' Szívárvány' festékes Arnyé-
kozatja, vagy mint a' fel-ébredő Nap, és
a' Hajnal' Tüzi-játéka, magán-kívül téfzi a'
Szemlélőt; mind addig, míg ezen Abrázo-
latok lassan-lassan enyészöbnek, világossab-
bak, 's vékonyabbak lesznek; azután mint
Fátyol-darabok, vagy Arnyékok úgy lebeg-
nek, és végre a' Nap első, erős Súgárának
Ki-lövellésével, mint az éjjeli íjlesztő Képek
el-tűnnek, és el-futnak.

Pater Minási így befzéli-le: „Ha, úgy
mond, a' Nap' Fel-költek az tsendes, és
Szél-vész nélkül-való Tengerre, olly-formán
süt a' Nap, hogy annak Súgárjai avval
eggy 45. Grad. álló Szegletet formálnak, a'
Néző pedig, a' Város' magassabb Rézfén,
Artzal a' Nap 's Tenger felé áll, úgy ezen
Termézfet' Játékát látja, a' Tengeren, mint
eggy Játék-piatzon, és ezt nevezi: *Morgana
marina* . . . Hogy ha pedig vastag, és Gő-
zökkel terhes a' Levegő, tehát mint eggy Kár-
pit, közel 30. Lábnyira a' Tenger felett ki-
ter-

terjelztve függ ez a' Látomány: és ezt hív-
ja *Morgana marina aërea* . . . . Ha pedig
nem vastag az Levegő, de harmatos, és Es-
sős-tseppekkal rakott, tehát újra a' Tenger'
Tábláján jelen meg ez a' Játék, és eleven,
veres, zöld, kék és Bársony-színekkal, mint
egy Szívárvány lángol; és ezt nevezi: *Mor-
gana d' iride fregiata*. Szívárványos Mor-
ganának.

A' Köz-nép ezen rend-kívül-való Jele-
nést, Szokás szerént, a' rofz Lelkeknek tu-
lajdonítja. Nints-is lágyabb Párnája a' he-
nye emberi Elmének, mint a' nehezen fel-
fejthető Dolgoknak Eredeteit, láthatatlan
Valóságoknak tulajdonítani . . . De a' jó-
zan Visgáló — gondolkozik.

Nem lehet tagadni, hogy a' Képzelődes
ezen Levegő-világ' Teremtése körül munkás,
és az Visgálót félre vezeti. De mivel mind
régi, mind új Írók, a' leg-nyomossabb Kör-
nyül-állásokba' meg-eggyeznek, mivel tsak
azt befzéllek-le, a' mit Szemeikkel láttak,

mivel fok józan Elmék, a' mostani Időkben, ezen Jelenésről egéfsz Munkákat írtak, fok igaznak kell lenni a' Történetben.

A' kik a' rossz Lelkeket ezen Betsület-től, hogy ezen *Pandaemoniumnak* Szerző-okai meg-fofztyák, nem tudják egéfszen meg-fejteni azt. Némellyek azt hiszik, hogy mivel ezen Látomány, a' Tenger' Szorúltján látszik, azt okoznák a' Folyóknak, és Haboknak Folyásai által okozott Világosság' Villza-verései, és mivel azoknak Habzásai, és Örvényei fok-félék, úgy igen fok-félének kell lenni azon Formáknak-is.

Brydone, ez a' kellemetes író, és fzeses Utazó, azt hiszi, hogy ezen *Vulkánok*, vagy tűz-okadó Hegyek' Hazájába, a' hol az gyántás, vagy electrika Matériának Bősége vagyon, lehető, hogy ha ez a' két felöl-való Tenger-szorúlatján meg-gyúl, és alólról a' Habok' sebes Mozgása által ver-tetik, illy-forma Világosság mutassa magát, a' melyet azután a' Képzelődés mun-

kás Kezekkel fel-tzifráz, és rendes Látások-
ká formál.

Fenn- említett Pater Minazi, Okául adja
az Nap-sugarinak Viſſza-verésit, a' melly
az Városnak Képét, és Abrázatját az Ten-
gerbe' mutatja, vagy a' Levegőbe' úgy, a'
mint fellyül le-írtuk, viſſza-tsapja.

Van illy Jelenés a' Quito mellett lévő
Tenger-szorúlatban.

Kn.